

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Pálné dr. Németh Valéria ügyvéd (3200 Gyöngyös Petőfi u. 1. által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Ács Judit ügyvéd (7400 Kaposvár, Teleki u. 6.) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 1.G.40.130/2007/26. számú ítélete ellen a felperes 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 187.500 (száznyolcvanhétezer-ötszáz) forint fellebbezési perköltséget, és az állami adóhatóság külön felhívására 360.000 (háromszázhatvanezer) forint illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a s.-i hrsz.-ú, S., P. u. ... szám alatti ingatlan 1998. március 23.-ától a felperes tulajdonában áll. A felperes beltagja, Cs. A. már 1980-as évektől kezdődően folyamatosan gyűjtötte a régi paraszti élethez, munkához, kézművességhez kapcsolódó tárgyakat, régiségeket, melyeket S.-ra költözését követően a felperes által a S., K. u. ... szám alatti ingatlanban működtetett bolt egyik helyiségében állított ki. A községben lakók régi tárgyakat, szerszámokat, edényeket adtak Cs. A.-nak azzal, hogy azokat majd a megnyitandó faluház gyűjteményében kiállítják. 1997-ben a S., P. u.... szám alatti ingatlanban kiállítást rendeztek a régi paraszti életet, munkát és hagyományokat bemutató használati tárgyakból, eszközökből.

A felperes az 1998. július 17-én megkötött megállapodással az ingatlan használatát magánmúzeum és őshonos állatok bemutatására Cs. A. használatába adta. Cs. A. vállalta, hogy az épület állagát megóvjá, és a felperesnek az általa jelzett időpontban kiürített állapotban visszaadja. 1999. december 21-én a felperes és Cs. A. írásbeli leltárt készített a kiállított ingóságokról, amely 123 tételt tartalmazott. December 25-én megállapodtak abban is, hogy az ingatlanban Cs.A. magángyűjteményén kívül a megőrzésre átadott tárgyakat is elhelyezik. A leltár tartalmazta az adományozó személyek nevét is.

A felperes és a S.-M. Kft. 2000. március 12-én írásbeli megállapodást kötött, melyben rögzítették, hogy a felperes az ingatlanban elhelyezett eszközöket átadta a D.-M. Kft.-nek azért, hogy azt hagyományőrző munkájához használja fel. Az átadás-átvételtől írásban leltárt nem készítettek. Az átadott ingóságok egy részét a S. külterületén található mangalicatelepre szállították, másik részét a s.-i kastélyban kiállították.

A felperes 2001. évtől tevékenységét S.-on megszüntette, ingatlanvagyonát értékesíteni kívánta. Cs. A. megkezdte az ingatlanból az ingóságok elszállítását. 2001. október 25-én S. helyettes jegyzője, B.-né Sz.H. az ingóságokról tételes jegyzéket készített. Elrendelte a muzeális értékű vagyontárgyak védelme érdekében azok tételes leltározását, az épület lezárását, a kapcsolat felvételét Cs. A.-al, és az ingóságokat adományozó személyek felkutatását. A jegyző megbízásából október 25-én a polgármesteri hivatal dolgozói az ingatlanban tételes leltározást végeztek, fényképeket készítettek, és az ingatlanon található faluház épületét lakattal lezárták.

A felperes 2001. november 22-én írásban tájékoztatást kért a jegyzőtől, majd 2002. május 15-én írásban felhívta a jegyzőt az ingatlan birtokba adására, az ott elhelyezett muzeális ingóságok kiadására. A S.-i Önkormányzat illetőleg a Körjegyzőség az ingatlant és az ingóságokat nem adták a felperes birtokába, a felhívásra írásban nem válaszoltak. 2002. év elején az ingóságokat átszállították a S., K. u. szám alatti ingatlanba. Ott rendezetlenül, szakszerűtlenül helyezték el őket, állaguk megóvásáról, őrzéséről, felügyeletéről nem gondoskodtak.

A felperes és Cs. A. 2003-ban keresetet indított S. Község Önkormányzata és a jelen per alperese ellen, melyben kérték az alpereseket az ingatlan és az ingóságok birtokba adására kötelezni. A M. Városi Bíróság 3.G.20.186/2003/87. számú ítéletével kötelezte S. Község Önkormányzatát, hogy 15 napon belül fizessen meg Cs. A.-nak 1.000.000 forint általános kártérítést és annak késedelmi kamatait, kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül adja a felperes birtokába és használatába a S., P. u. számú ingatlant. Indokolásában a bíróság kifejtette, hogy B.-né Sz. H. helyettes jegyzőnek nem volt olyan jogszabályban megállapított hatásköre és feladata, amely alapján a felperes tulajdonában álló ingatlan lezárása, az ingóságok leltározása, elzárása, elszállításának megakadályozása iránt intézkedhetett volna. A helyettes jegyző eljárása a hatályos jogszabályok rendelkezése szerint nem államigazgatási eljárás volt. A jegyző jogellenes és felróható magatartásáért az önkormányzat tartozik helytállni. A Somogy Megyei

Bíróság 3/III.Gf.21.898/2006/3. számú ítéletével az ítélet fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta, és az önkormányzatot terhelő marasztalás összegét 300.000 forintra leszállította. Megállapította, hogy az önkormányzat kártérítési felelőssége kizárólag a Cs. A. tulajdonában álló, neki még ki nem adott, valamint kifejezetten az ő megőrzésébe adott tárgyak tekintetében áll fenn. A kártérítés mértékét a másodfokú bíróság eltúlzottnak tartotta.

2006. február 23-án a szemben lévő ház tulajdonosa bejelentette a körjegyzőségnek, hogy a S., P. u. szám alatti ház északi fala ledőlt, a tető megrogyott, és kérte a hatóság intézkedését. A körjegyző erről tájékoztatta Cs. A.-t, és intézkedését kérte, egyúttal értesítette az illetékes építésügyi hatóságot. Marcali Város Önkormányzatának Jegyzője, mint elsőfokú építésügyi hatóság 2006. március 14-én 3965/2006. számú határozatával kötelezte a felperest, hogy a lakóépület baleset- és életveszélyt jelentő állapotát azonnal szüntesse meg, majd 2006. június 12-én kötelezte a felperest a lakóépület azonnali bontására. E kötelezettségének a felperes nem tett eleget, ezért az elsőfokú építésügyi hatóság vállalkozót bízott meg a legszükségesebb bontási munkák elvégzésére. A megbízott vállalkozó 2006. szeptember 4-én a bontást elvégezte. Az elsőfokú építésügyi hatóság 2006. szeptember 7-én kötelezte a felperest az eljárás során felmerült költségek megfizetésére. A fellebbezés folytán eljárta Dél-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal 2006. november 20-án az elsőfokú építésügyi hatóság döntését megsemmisítette, és új eljárás lefolytatását rendelte el. Az új eljárásban az elsőfokú építésügyi hatóság kötelezte a felperest a lakóház bontási költségének megfizetésére, egyúttal megkereste a M. Körzeti Földhivatalt jelzálogjog bejegyzése iránt. A határozatot a Dél-dunántúli Regionális Közigazgatási Hivatal helybenhagyta.

Cs. A. 2007. január 24-én a P. Biztosító Zrt. ellen keresetet indított, és vagyonbiztosítási szerződés alapján 2.000.000 forint megfizetésére kérte a biztosítót kötelezni. A keresetet a Pesti Központi Kerületi Bíróság elutasította, mert megállapította, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az ingatlan károsodása hőnyomásra, mint biztosítási eseményre lett volna visszavezethető.

A felperes keresetében 6.000.000 forint kártérítés megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Előadta, hogy az alperes 2001. október 25-én jogtalanul lezárta a S., P. u. ... szám alatti ingatlant, és azt nem adta át a felperesnek. A lezárás időtartama alatt nem gondoskodott az épület fűtéséről, szellőzéséről, emiatt a falak, faszerkezetek átnedvesedtek, a meggyengült falak nem bírták a terhelést, a hőnyomást, ez vezetett a fal kidőléséhez, majd az épület lebontásához. Keresetét a Ptk. 193-195. §-aira és a 339. § (1) bekezdésére alapította.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte. Elsősorban arra hivatkozott, hogy a Marcali Városi Bíróság már elbírálta az épület állagmegóvásának elmulasztása miatt előterjesztett kártérítési igényt, másodsorban arra, hogy az alperes nem követett el jogsértést. Az ingatlan visszaadása érdekében a maga részéről mindent megtett, a birtokba adást többször

felajánlotta a felperesnek, aki azt nem volt hajlandó elfogadni. A veszélyhelyzet fennállása miatt az ingatlan kényszerbontását nem az alperes, hanem M. Város Jegyzője rendelte el.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. Utalt arra, hogy a felperes a jelen perben gyakorlatilag ugyanazon körülményekre hivatkozott, mint a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtti eljárásban. Az említett perben becsatolt magánszakvélemény, az internetről letöltött cikkek, fényképfelvételek önmagukban nem alkalmasak arra, hogy azok alapján megállapíthatók legyenek a S., P. u. ... szám alatti épület károsodásának okai. A bíróság felhívta a felperes figyelmét arra, hogy ezeket a körülményeket igazságügyi szakértői véleménnyel kell bizonyítani, a szakértő kirendelését azonban a felperes nem indítványozta. Így a bíróság nem látta bizonyítottnak a bekövetkezett kár okát, és a kár oka és az alperes magatartása közötti okozati összefüggést.

Az épület lebontásával kapcsolatos igényt az elsőfokú bíróság azért találta alaptalannak, mert az ügyben M. Város Önkormányzatának Jegyzője járt el, ő kötelezte a felperest az épület azonnali lebontására, illetőleg annak eredménytelensége miatt gondoskodott a bontás elvégeztetéséről. Ezért az alperessel szemben eleve nem lehetne semmiféle igényt érvényesíteni.

Az ítélet ellen a felperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a keresetnek adjon helyt. Fellebbezésében megismételte a perben már kifejtett álláspontját, ismét utalt arra, hogy az alperes jogellenes magatartása miatt következett be a kár. Véleménye szerint téves az ítéletnek az a megállapítása, hogy az alperes az épület bontásával kapcsolatban semmiféle eljárási cselekményt nem végzett, hiszen az építési hatóság eljárását az alperes kezdeményezte és nem gondoskodott a felelős őrzésről.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és az érdemi döntés is helyes, az ítélet indokolását azonban a másodfokú bíróság nem osztja. A felperes keresetét arra alapította, hogy S. Község helyettes jegyzője a felperes tulajdonában álló ingatlant 2001. október 25-én jogellenesen lezárta, ezzel őt a birtoklástól megfosztotta, majd az ingatlant 2007. végéig (a felperes állítása szerint a „mai napig”) jogalap nélkül birtokolta. Ez idő alatt az épület karbantartását elmulasztotta, az épületben bekövetkezett kár ennek a következménye. A felperes a kárért felelős személyként az alperest jelölte meg. Az elsőfokú bíróság elfogadta azt, hogy a kártérítési igény törvényi feltételeinek bizonyítottsága esetén az alperesként megjelölt körjegyzőség a felelős, annak ellenére, hogy a BH. 2003. 280. szám alatt közzétett döntésében a Legfelsőbb Bíróság rámutatott arra, hogy a jegyző jogellenes és felróható magatartásáért az önkormányzat tartozik helytállni. Az ettől eltérő jogi álláspontját az elsőfokú bíróság nem is indokolta. .

A felperes keresetleveléből az tűnik ki, hogy a helyettes jegyző, illetőleg a körjegyző a felperes károsodására vezető magatartást, illetőleg mulasztást munkaviszonyával összefüggésben tanúsította. A munkaviszonnyal összefüggésben harmadik személynek okozott kárért a Ptk. 348.§ (1) bekezdés szerint a munkáltató felelős. Ha a károkozás államigazgatási jogkörben történt, a munkáltató kártérítési felelősségére a Ptk. 349.§ irányadó, amely az alkalmazotti károkozásra vonatkozó munkáltatói felelősség speciális, szűkítést tartalmazó esete. A kártérítési felelősség azonban mindkét esetben a munkáltatót terheli.

Megállapítható tehát, hogy mivel a körjegyző a sérelmezett intézkedést (ingatlan lezárása), illetőleg mulasztást (karbantartás elmulasztása) a munkáltatója nevében eljárva tanúsította, az ezzel összefüggésben felmerült kárért a munkáltató felelős, függetlenül attól, hogy a felelősséget illetően a Ptk. 348.§ (1) bekezdése, vagy amellet a Ptk. 349.§ is alkalmazandó-e. Ezért az alperesi felelősség fennállása szempontjából annak volt jogi jelentősége a perben, hogy a körjegyzőnek a károkozás időpontjában az alperesi körjegyzőség volt-e a munkáltatója. Ezzel összefüggésben a jogszabályi rendelkezések a következők:

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 9.§-ának (1) bekezdése szerint az önkormányzat jogi személy. A 7.§ (1) bekezdése szerint törvény vagy kormányrendelet államigazgatási feladatot, hatósági hatáskört állapíthat meg a jegyzőnek, a főjegyzőnek és kivételesen a képviselőtestület hivatala ügyintézőjének is. Az önkormányzati feladatokat a képviselő testület és szervei: a polgármester, a képviselő testület bizottságai, a részönkormányzat testülete, a képviselő testület hivatala látják el. (Ötv. 9.§ (2) bekezdés). A képviselő testület egységes hivatalt hoz létre - polgármesteri hivatal elnevezéssel - az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésre való előkészítésével és végrehajtással kapcsolatos feladatok ellátására (Ötv. 38.§ (1) bekezdés). A képviselőtestület pályázat alapján a jogszabályban megállapított képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki (Ötv. 36.§ (1) bekezdés). A jegyző vezeti a képviselő testület hivatalát, dönt a hatáskörébe utalt ügyekben (Ötv. 36.§ (2) bekezdés).

Az Ötv. 40.§ (1) bekezdése értelmében körjegyzőség alakításáról az érdekelt települések képviselő testületei állapotnak meg, a körjegyzőt a képviselő testületek együttes ülésen nevezik ki. A 40.§ (2) bekezdése értelmében a körjegyző ellátja a képviselő testületek, a bizottságok és települési képviselők működésével kapcsolatos igazgatási feladatokat, a polgármesterek hatáskörébe tartozó államigazgatási döntések előkészítését és végrehajtását. Az Ötv. 40.§ (1) bekezdés szerinti megállapodás tartalmazza a megállapodást kötő önkormányzatok megnevezését, az elhatározást a körjegyzőség létrehozásáról, a körjegyzőség székhelyét, a körjegyzőség elnevezését és a fenntartásához való hozzájárulást. A megállapodás részletezi a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjét. A körjegyzőség az érdekelt képviselő testületek közös hivatala. A körjegyző ugyanazokat a feladatokat látja el, ugyanazokat a hatásköröket gyakorolja, mint a jegyző. A jegyző

és a körjegyző közötti lényegi különbség az, hogy a körjegyzőnek több képviselő testülete, több polgármestere van.

Az államháztartásról rendelkező 1992. évi XXXVIII. törvény 66.§-a szerint a polgármesteri hivatal, illetőleg a körjegyzőség a helyi önkormányzat gazdálkodásának végrehajtó szerve, amely e hatáskörében költségvetési szervként működik. Az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Kormányrendelet 12.§ (3) bekezdésének a) pontja szerint helyi önkormányzati költségvetési szerv a helyi önkormányzat költségvetésének végrehajtó szerve a polgármesteri hivatal, illetőleg körjegyzőség. Miután a Ptk. 36.§-a szerint a költségvetési szerv jogi személy, a polgármesteri hivatal, illetőleg körjegyzőség az önkormányzat gazdálkodásának végrehajtó szerveként jogi személynek minősül.

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi 23. törvény (Ktv.) 5.§-ának rendelkezéséből következik, hogy a jegyző (körjegyző) közszolgálati jogviszonya a közte és a helyi önkormányzat (körjegyző esetén önkormányzatok) között a közszolgálati és munkavégzés céljából létesített különleges jogviszony, amelyben a munkavégzéssel szükségszerűen együtt járó kötelezettségeken és jogosultságokon túlmenően mindkét felet többletkötelezettségek terhelik, és jogosultságok illetik meg. A fenti törvényhelyek rendelkezései alapján megállapítható, hogy a jegyző (körjegyző) - akit a képviselő testület(ek) nevez(nek) ki, a Ktv. 6.§-ának (2) bekezdéséből is következően tisztségéből is felment(nek), gyakorolja(k) vele szemben a fegyelmi jogkört - az önkormányzat, és nem a polgármesteri hivatal, illetőleg körjegyzőség alkalmazásában áll, a körjegyző alkalmazói együttesen a körjegyzőséget alakító önkormányzatok. A polgármesteri hivatal (körjegyzőség), bár költségvetési szervként jogi személyiséggel rendelkezik, az önkormányzat egyik szerve. A polgármesteri hivatal, körjegyzőség az önkormányzattól sem szervezetileg, sem költségvetésileg nem különül el. A jegyző (körjegyző) államigazgatási hatásköreit gyakorolja abban az esetben is, ha nem hatósági jogkörben, de munkaviszonyával összefüggésben az önkormányzat képviselőjében jár el.

A perbeli esetben a körjegyző közhatalmi, köztisztviselői jogviszonya keretében, munkaviszonyával összefüggésben intézkedett, illetőleg mulasztott, a törvényi előírások szerint a körjegyző, mint a körjegyzőség vezetője intézkedett, magatartásáért ezért munkáltatója, a körjegyzőséget alapító önkormányzatok tartoznak helytállni.

Mivel az ismertetett jogszabályi rendelkezésekből következően a felperes által megjelölt károkozó magatartást tanúsító körjegyzőnek nem a körjegyzőség volt a munkáltatója, megállapítható volt, hogy a felperes a kártérítési igényét nem a megfelelő alperessel szemben érvényesítette, ezért ezek eltérő indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését helybenhagyta, összhangban a BH 2003/280. számú eseti döntésben kifejtett indokokkal. Az eredménytelenül fellebbező felperest a másodfokú bíróság a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított ügyvédi munkadíj (150.000 forint +

ÁFA), és az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt, az 1990. évi XCIII. törvény 46. § (1) bekezdése szerinti összegű eljárási illeték megfizetésére.

P é c s, 2009. szeptember 9.

Dr. Veszely Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró